

stanu elektrowni publicznych w Królestwie Kongresowem. Obraz ten jakościowo nie uległby zmianie, gdyby bliższe posiadane przez nas wiadomości dotyczyły nie 50 — 60% elektrowni, o których istnieniu wiemy, ale i reszty elektrowni, gdyż stosunki wszędzie w nowopowstających elektrowniach są prawie identyczne. Zmianie uległyby nieco stosunki liczbowe. Najważniejsze jednak daty dadzą się łatwo ustalić na podstawie istniejącego materiału i wysnuć tych stąd zupełnie prawdopodobnych założeń.

(D. n.)

knot
krater
węgiel czysty jednolity
" " knotowy
" " płomienny
upalanie się
syczenie
lampa łukowa zwyczajna
" " długopalna

lampa łukowa oszczędność.
" " płomienna
lampa łukowa rtęciowa
" " szeregową
" " bocznikowa,
" " upustowa
" " różnicowa
opór uspokajający
zapotrzebowanie mocy

SŁOWNICTWO ELEKTROTECHNIKI TEORETYCZNEJ.

9) Prądy nieustalone i szybkozmienne.

stan ustalony
" nieustalony
" nibyustalony
prąd ustalony
" przejściowy
" otwarcia
" zamknięcia
stała czasu, spólc. trwania
(prądu przejściowego)
stała tłumienia, spólczynnik
tłumienia
przebieg
uderzenie prądu (n. *Strom-*
stoss)
razenie prądem, udar (n.
Stromschlag)
wyładowanie aperyodyczne
" oscylacyjne,
drgające
obwód oscylacyjny

drgania
" swobodne czyli własne,
nie tłumione
" wymuszone
" tłumione
" wzmagające się
" zanikające
stosunek tłumienia
dekrement logarytmiczny
fala stojąca
" bieżąca
" wędrowna
węzeł fali
brzusiec fali
opór krytyczny, przełomowy
opór falowy
oscylator
rozchodzenie się fal
prądy szybkozmienne.

10) Światło elektryczne.

działanie prądu ciepłe
" " świetlne
przewodzenie prądu samo-
dzielne
" " niesamodzielne
spólczynnik użyteczności
optycznej
zdolność emisyjna
" absorbcyjna
ciało czarne
światło żarowe
" łukowe
oświetlenie (urządzenie
oświetlenia)
naświetlenie
strumień świetlny (jednostka:
lumen)
natężenie światła, światłość
(jedn.: świeca)
natężenie powierzchni świe-
cącej, blask (jednostka:
świeca/cm²)

natężenie naświetlenia, ja-
sność (jedn.: luks)
fotometr, światłomierz
fotometrya
rozdział światła
natężenie światła średnie
poziome
natężenie światła średnie
pionowe
natężenie światła średnie
przestrzenne
natężenie światła średnie
przestrzenne w doln. półkuli
natężenie światła średnie
przestrzenne w górnej pół-
kuli
lampa żarowa, żarówka
" węglowa
" metalowa
trwałość żarówki całkowita
" " użytkowa
łuk świetlny
lampa łukowa

Słownictwo elektrotechniki teoretycznej zostało opracowane przez Komisję słowniczą przy Kole Elektrotechników w Warszawie przy współudziale pp.: Zygmunta Bersona, prof. Kazimierza Drewnowskiego, Jana Jaroszyńskiego, Aleksandra Olendzkiego, Jana Rzewnickiego i prof. Stanisława Wysockiego.

Obejmuje ono przede wszystkim wyrazy stosowane w zakresie wykładów Podstaw elektrotechniki w szkołach politechnicznych.

W dalszym ciągu Komisja słownicza zajmuje się opracowywaniem słownictwa innych działów elektrotechniki wykładanych w politechnikach, wychodząc z założenia, że przede wszystkim wychowawcom tych szkół należy wpajać ujednostajnione polskie słownictwo elektrotechniczne.

Sz. czytelnicy zechcą uwagi swoje i kontrpropozycje nadsyłać pod adresem Komisji Centralnej Słownictwa Elektrotechnicznego (Stowarzyszenie Techników, Warszawa, ul. Czackiego 3).

Ś. p. Marian Lutosławski, jako elektrotechnik.

Obszerne życiorysy ś. p. Maryana Lutosławskiego, wybitnego inżyniera i działacza, który zginął w Rosji, uzupełniamy kilku notatkami tyżącymi się jego działalności jako elektrotechnika. Ś. p. Marian Lutosławski specjalizował się jako elektrotechnik w Politechnice Darmsztackiej pod kierunkiem prof. Kittlera. Poczynając od roku 1893 ogłasza w *Przeł. Techn.* cały szereg artykułów („Rozwój elektrotechniki w Szwajcaryi“, „O racjonalności motorów jednofazowych“, „Nowy element suchy“, „Nowy przyrząd do określania siły elektromotorycznej i natężenia prądów zmiennych, oraz przesunięcia faz“ i inne). W roku 1896 wprowadza po raz pierwszy prąd trójfazowy do instalacji warszawskich, mianowicie dla ówczesnej wystawy higienicznej. W roku 1899 wygłasza cały szereg odczytów z dziedziny elektrotechniki (O akumulatorach, o stosach galwanicznych, o dynamomaszynach, o zastosowaniu elektryczności do celów motorycznych). Odczyty te były pierwszymi kursami dla monterów elektrotechników. W roku 1900 wydaje jeden z pierwszych podręczników zasad elektrotechniki w języku polskim „Prąd Elektryczny“. Razem ze ś. p. Kazimierzem Obrębowiczem pracuje nad polskim słownictwem elektrotechnicznym, i nie jeden z udanych wyrazów, dziś powszechnie przyjętych, wprowadzony był przez ś. p. Lutosławskiego. „Materiały do słownictwa polskiego“ wydane w 1905 roku przez T. Żerańskiego były przez ś. p. Lutosławskiego przejrzane i uzupełnione.

Od dziesięciu wreszcie lat ś. p. Lutosławski przestał pracować na polu elektrotechnicznym, przerzuciwszy się do innych dziedzin technicznych, a głównie do pracy obywatelskiej, która obecnie przerwana została w tak tragiczny sposób.

St. Wys.

Wydawca Feliks Kucharzewski. Redaktor odp. Stanisław Manduk.

Druk Rubieszewskiego i Wrotnowskiego, ul. Czackiego № 3 (Gmach Stowarzyszenia Techników).

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej 1918 r.